

**UCHWAŁA NR XX/113/2016
RADY POWIATU SEJNEŃSKIEGO**

z dnia 28 czerwca 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie
Sejneńskim na lata 2016-2022**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 814) oraz w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244, Nr 291, poz. 1707; z 2012 r., poz. 986, 1456, z 2013 r., poz. 73, 675, 791, 1446, 1645; z 2014 r., poz. 598, 877, 1198, 1457, 1873; z 2015 r., poz. 218, 493, 1240, 1273, 1359, 1649, 1886; z 2016 r., poz. 195), Rada Powiatu Sejneńskiego uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim na lata 2016-2022” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sejneńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Ryszard Grzybowski

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE SEJNEŃSKIM
NA LATA 2016-2022**

Spis treści:

I. Wstęp.

II. Diagnoza niepełnosprawności w Powiecie Sejneńskim.

III. Dostępne zasoby instytucjonalne na terenie Powiatu Sejneńskiego w zakresie pomocy i wsparcia osobom niepełnosprawnym.

IV. Cele i zadania programu.

V. Adresaci i realizatorzy programu.

VI. Ewaluacja i monitoring programu.

VII. Źródło finansowania programu.

I. Wstęp

Podstawę prawną do opracowania Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim na lata 2016-2022 stanowi art. 35a.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 Nr 127, poz. 721 z późn. zm.). W/w ustawa nakłada na powiat obowiązek opracowywania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Ustawa reguluje również orzekanie o niepełnosprawności oraz określa m.in. takie kwestie, jak: rehabilitacja osób niepełnosprawnych, ich prawa, obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, funkcjonowanie zakładów pracy chronionej i zakładów aktywności zawodowej, szkolenie osób niepełnosprawnych.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są ważnym elementem polityki państwa oraz zadaniem ogólnospołecznym. Zadania te mają na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności, a także pomoc i wsparcie w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich ich obszarach życia.

Sytuację osób niepełnosprawnych reguluje wiele aktów prawa międzynarodowego, krajowego i lokalnego. Prawa osób niepełnosprawnych są przedmiotem uwagi Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych organizacji międzynarodowych.

Pomimo stale rosnącej świadomości społecznej dotyczącej osób niepełnosprawnych, wciąż zaobserwować można sytuacje dyskryminujące, chociażby na otwartym rynku pracy. Obowiązkiem państwa, samorządów, organizacji pozarządowych, ale także społeczeństwa jest wyrównywanie szans oraz włączenie osób niepełnosprawnych w każdą dziedzinę życia społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Program ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować przejawy dyskryminacji, a także przyczynić się do stworzenia warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Na zasięg przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych, podejmowanych w latach 2014-2022, wpływ będą miały potrzeby osób niepełnosprawnych oraz możliwości finansowe jednostek samorządowych, jak również przepisy prawne dotyczące tej sfery działalności.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sejneńskim na lata 2014- 2020. Wśród celów głównych strategii znajduje się „Rozwój systemu wspierania osób starszych oraz niepełnosprawnych”, który zawiera następujące cele szczegółowe:

1. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych.
2. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem poprzez uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, imprezach integracyjnych, itp.
3. Utrzymanie Warsztatu Terapii Zajęciowej,
5. Realizacja programów/projektów na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych,
6. Rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych,
7. Rozwój miękkich form pomocy opartych na rozbudowanym poradnictwie i szkoleniach dotyczących niepełnosprawności skierowanych do bezpośrednich opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych.
8. Opracowanie oraz wdrożenie modeli wsparcia kierowanych do bezpośrednich opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania w zakresie osób niepełnosprawnych, w tym zadania w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim są podejmowane i realizowane w oparciu o:

- ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 ze zm.),
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.),
- ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.),

II. Diagnoza niepełnosprawności w Powiecie Sejneńskim

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych problemów społecznych we współczesnym świecie. Znaczenie tego problemu jest uwarunkowane rozmiarami oraz powszechnością występowania niepełnosprawności w populacji, a również konsekwencjami, jakie niesie w sferze indywidualnej i społecznej.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi, „niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz wypełnianie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi...”.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa niepełnosprawność jako: „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wynikające z w/w ustawy, w tym udziela dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych m. in. do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych, do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, do turnusów rehabilitacyjnych oraz sportu kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. Natomiast realizacją zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej ze środków PFRON zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy, udzielając dofinansowania na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

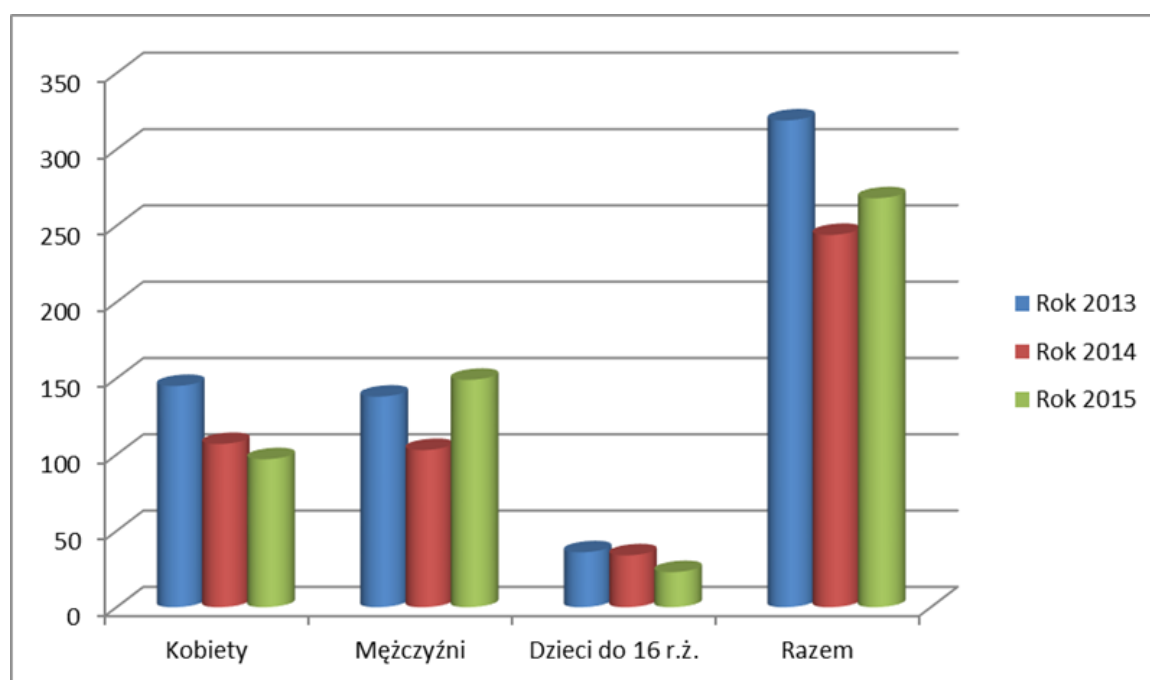
W celu zdiagnozowania sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Sejneńskiego zebrano dane m.in. z Powiatowego Urzędu Pracy w Sejnach, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach.

Tabela nr 1. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z podziałem na płeć w Powiecie Sejneńskim w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Kobiety	145	107	97
Mężczyźni	138	103	149
Dzieci do 16 r.ż.	36	34	23
Razem	319	244	268

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach.

Wykres nr 1. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z podziałem na płeć w Powiecie Sejneńskim w latach 2013-2015.

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach.

Analizując powyższe dane należy zauważyć, że liczba kobiet, którym orzeczono niepełnosprawność na przełomie trzech kolejnych lat maleje, bowiem w 2013 roku było ich 145, zaś w 2015 roku – 97. Liczba mężczyzn, którym orzeczono niepełnosprawność w roku 2013 wynosiła 138, nieco mniej było ich w 2014 roku – 103, zaś w roku 2015 ilość ta wzrosła do 149. Dzieci do 16 roku życia, którym orzeczono niepełnosprawność

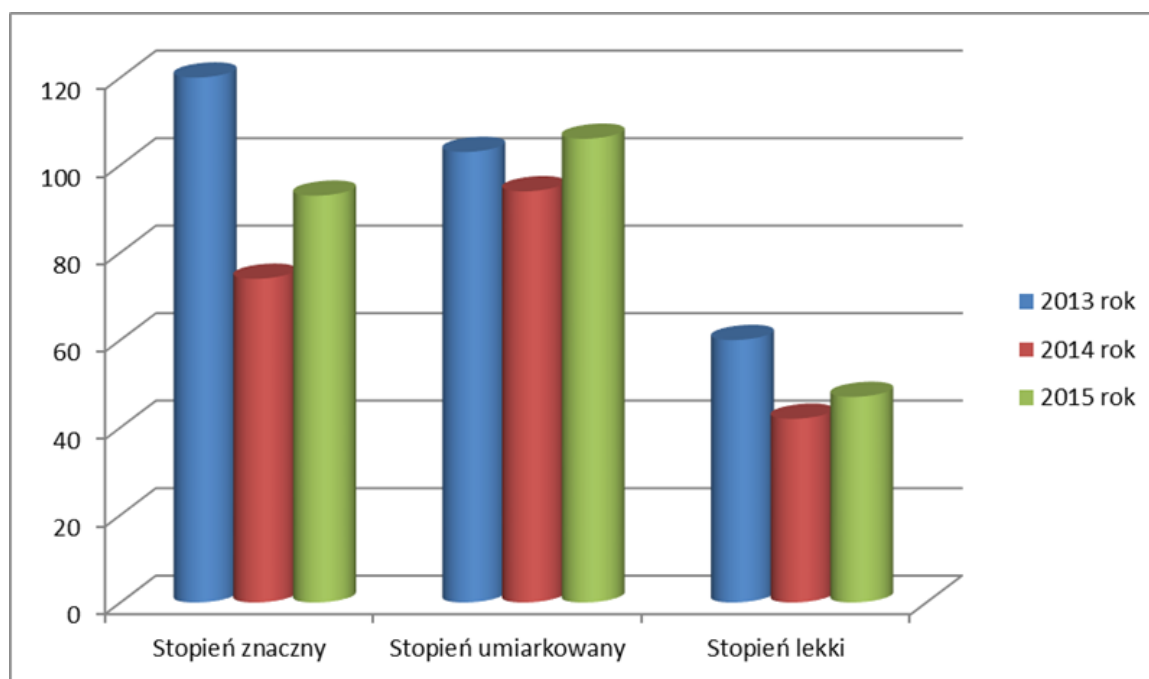
było w roku 2013 – 36, w 2014 – 34, a w 2015 roku liczba orzeczeń spadła do 23. Najwięcej wydanych orzeczeń było w roku 2013 – 319, w roku 2014 – 244, a w roku 2015 – 268.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Stopień znaczny	120	74	93
Stopień umiarkowany	103	94	106
Stopień lekki	60	42	47

Tabela nr 2. Niepełnosprawni w wieku 16 lat i więcej wg stopnia niepełnosprawności w latach 2013-2015.

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach.

Wykres nr 2. Niepełnosprawni w wieku 16 lat i więcej wg stopnia niepełnosprawności w latach 2013-2015.

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach

Z powyższych danych wynika, iż w ciągu trzech ostatnich lat najliczniejszą grupą były osoby z orzeczoną umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 303 osoby, mniej ze znacznym stopniem - 287 osób, a najmniej osób z orzeczoną lekkim stopniem niepełnosprawności- 149 osób. Rokiem, w którym wydano najwięcej orzeczeń był rok 2013, w którym przeważały orzeczenia ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W roku 2015 najczęściej wydawanymi orzeczeniami były te ze stopniem umiarkowanym.

Tabela nr 3. Niepełnosprawni w wieku 16 lat i więcej wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
01-U – upośledzenie umysłowe	6	5	5
02-P – choroby psychiczne	32	33	33
03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	13	13	10
04-O – choroby narządu wzroku	6	3	5
05-R – upośledzenie narządu ruchu	64	41	58
06-E – epilepsja	4	1	1
07-S – choroby układów oddechowego i krążenia	45	38	48

08-T – choroby układu pokarmowego	19	12	11
09-M – choroby układu moczowo-płciowego	12	14	18
10-N – choroby neurologiczne	41	26	36
11-I – inne, w tym schorzenia endykronologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	41	24	21
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach

Zgodnie z danymi Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach najczęstszą przyczyną niepełnosprawności na przestrzeni trzech ostatnich lat stanowiły uszkodzenia i choroby układu ruchu (163 wydane orzeczenia). W dalszej kolejności najczęstszą przyczyną niepełnosprawności były choroby układu oddechowego i krążenia. Zauważyć należy także, że nie wydano ani jednego orzeczenia z powodu całościowego zaburzenia rozwojowego. Analizując liczbę wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności na przestrzeni trzech kolejnych lat stwierdzić można, że brak jest gwałtownych zmian w ilości wydawanych orzeczeń.

Rozkład przyczyn niepełnosprawności wg częstotliwości występowania zaczynając od najczęściej występującego schorzenia w latach 2013-2015:

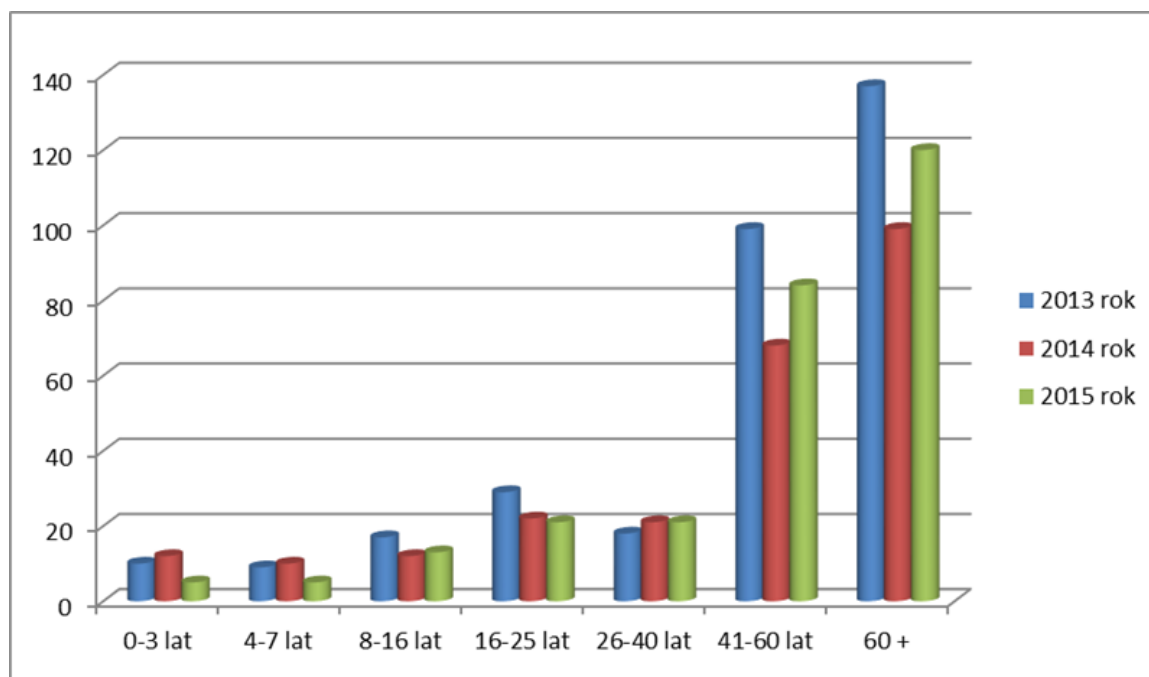
1. Upośledzenie narządu ruchu – 163 osoby.
2. Choroby układów oddechowego i krążenia – 131 osób.
3. Choroby neurologiczne – 103 osoby.
4. Choroby psychiczne – 98 osób.
5. Inne, w tym schorzenia endykronologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego – 86 osób.
6. Choroby układu moczowo-płciowego – 44 osoby.
7. Choroby układu pokarmowego – 42 osoby.
8. Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu – 36 osób.
9. Upośledzenia umysłowe – 16 osób.
10. Choroby narządu wzroku – 14 osób.
11. Epilepsja – 6 osób
12. Całościowe zaburzenia rozwojowe – 0 osób.

Tabela nr 4. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych wg orzeczeń w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
0-3 lat	10	12	5
4-7 lat	9	10	5
8-16 lat	17	12	13
16-25 lat	29	22	21
26-40 lat	18	21	21
41-60 lat	99	68	84
60 lat i więcej	137	99	120

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach

Wykres nr 3. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych wg orzeczeń w latach 2013-2015.

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach.

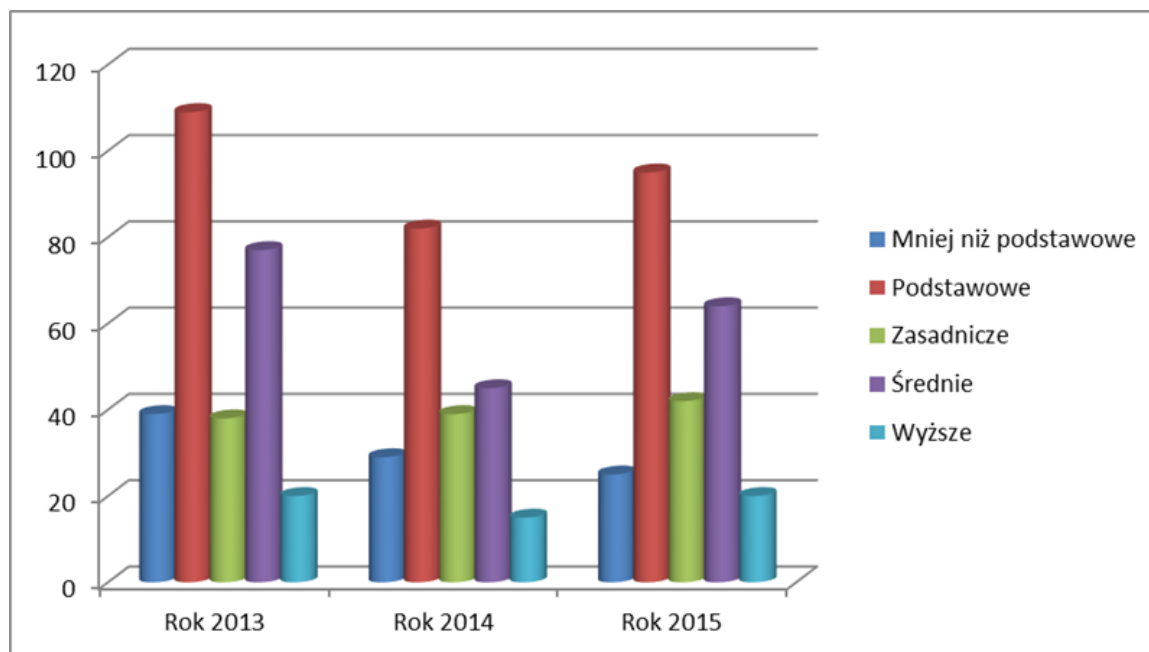
Z powyższego zestawienia wynika, że największą grupę osób niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim stanowią osoby w przedziale wiekowym powyżej 60 roku życia (2013r. – 137 osób, 2014 rok – 99 osób, 2015 rok – 120 osób). Następną pod względem liczebności grupę osób niepełnosprawnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 41-60 lat. Najmniej liczebną zaś grupą są dzieci do 3 roku życia. Zauważyć można również tendencję malejącą (rok 2013 - 10-cioro dzieci, rok 2015 – 5-cioro dzieci).

Tabela nr 5. Niepełnosprawni w wieku 16 lat i więcej wg wykształcenia w latach 2013-2015.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Poniżej podstawowego	39	29	25
Podstawowe	109	82	95
Zasadnicze	38	39	42
Średnie	77	45	64
Wyższe	20	15	20

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach

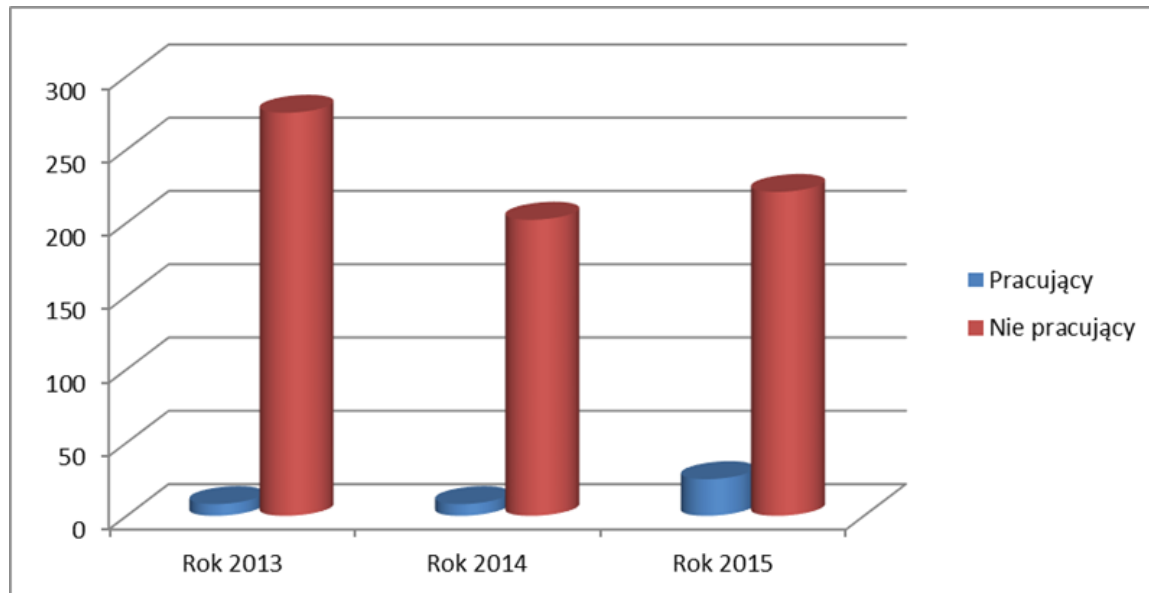
Wykres nr 4. Niepełnosprawni w w. 16 lat i więcej wg wykształcenia w latach 2013-15.

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach

Wśród osób, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w ciągu trzech ostatnich lat najwięcej było osób z wykształceniem podstawowym i średnim (podstawowe – 286 osób, średnie – 186 osób). Najmniej było osób z wykształceniem wyższym, bo tylko 55. Należy zauważyć także, że maleje liczba wydawanych orzeczeń osobom z wykształceniem poniżej podstawowego.

Wykres nr 5. Niepełnosprawni w wieku 16 lat i więcej wg aktywności zawodowej w latach 2013-2015.

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach

Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach wynika, że wśród osób, które w latach 2013-2015 uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności aktywnych zawodowo było odpowiednio: w roku 2013 – 8 osób, zaś niepracujących – 275, w roku 2014 – pracujących było 8 osób, niepracujących 202, w roku 2015 pracujących – 25, a niepracujących 221. Podsumowując w latach 2013-2014 pośród osób, które otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zaledwie ok. 3% stanowiły osoby pracujące, natomiast w roku 2015 liczba ta wzrosła do 10%.

Tabela nr 6. Zarejestrowane i wyłączone osoby bezrobotne niepełnosprawne oraz osoby niepełnosprawne poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie		2013	2014	2015
Bezrobotne osoby niepełnosprawne	Zarejestrowano	54	47	43
	Wyłączono	50	59	41
Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu	Zarejestrowano	18	11	11
	Wyłączono	12	12	18

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Sejnach.

Z powyższych danych wynika, iż osoby niepełnosprawne rejestrujące się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sejnach w większości otrzymują statut osoby bezrobotnej. Osoba może zarejestrować się w urzędzie pracy jako bezrobotna jeśli ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest niezatrudniona i nie wykonuje innej pracy zarobkowej, jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast poszukujący pracy, to osoba, która poszukuje pracy, ale nie ma prawa do statusu bezrobotnego, ponieważ jest zatrudniona, osiąga przychody z tytułu najmu lub renty bądź jest właścicielem gospodarstwa rolnego powyżej 2ha przeliczeniowych. Zatem osoby niepełnosprawne posiadające rentę mogą się zarejestrować jedynie jako poszukujące pracy.

Z przedstawionych danych wynika również, że osoby, które rejestrują się jako bezrobotne czy też jako poszukujące pracy w większości po jakimś czasie tracą statut osoby bezrobotnej (np. w roku 2013 zarejestrowały się 54 osoby a utraciło statut 50 osób). Dzieje się tak, gdy zarejestrowany nie utrzymuje kontaktu z urzędem pracy przez okres dłuższy niż 90 dni. To znaczy nie pojawia się, żeby potwierdzić, że jest dalej zainteresowany świadczeniami ze strony PUP. Dotyczy to również tych, którzy nie stawiają się w urzędzie w ustalonym terminie i nie uzasadnią przyczyny niestawiennictwa, jak również tych, którzy przegrali szkolenie zawodowe lub nie przystąpili do egzaminów kończących takie szkolenia.

Tabela nr 7. Liczba wypłaconych dofinansowań ze środków PFRON z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy (staże) dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu.	2	4	9

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Sejnach

Z powyższych danych wynika, że w ciągu trzech ostatnich lat łącznie 15 osób niepełnosprawnych z Powiatu Sejneńskiego skorzystało ze stażu finansowanego ze środków PFRON. Dane w tabeli nr 7 wykazują tendencję wzrostową, w każdym kolejnym roku podwaja się liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług i instrumentów rynku pracy.. W roku 2013 jedynie dwie osoby skorzystały z w/w formy wsparcia, natomiast w roku 2015- 9 osób.

Tabela nr 8. Liczba wypłaconych dofinansowań ze środków PFRON w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie	2013 rok		2014 rok		2015 rok	
	Osoby ubiegające się	Wypłacone dof.	Osoby ubiegające się	Wypłacone dof.	Osoby ubiegające się	Wypłacone dof.

Likwidacja barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych	13	13	29	9	18	13
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	91	91	96	89	80	59
Turnusy rehabilitacyjne	41	41	51	44	41	29
Razem	145	145	176	142	139	101

Źródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach.

Powyższe dane przedstawiają liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji społecznej w latach 2013-2015. Liczba składanych wniosków na przestrzeni trzech ostatnich lat utrzymują się na podobnym poziomie. Wyplacone dofinansowania zaś się zmniejszyły, w 2015 zrealizowano łącznie 101 wniosków, w 2013 roku wypłacono ogółem 145 dofinansowań, podobnie w 2014 roku – 142. Powyższa sytuacja spowodowana jest stale malejącą wysokością środków otrzymywanych z PFRON. Z powyższych danych wynika również, że zmniejszyła się liczba wypłacanych dofinansowań dla uczestników turnusów rehabilitacyjnych (rok 2013 – dofinansowanie otrzymało - 41 osób, rok 2014 – 44 osoby, rok 2015 – 29 osób). Najwięcej środków przeznacza się corocznie na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (są to m. in.: pieluchomajtki, cewniki, worki, podkłady, aparaty słuchowe, obuwie ortopedyczne, protezy, ortezy, wózki inwalidzkie). W roku 2013 z dofinansowania skorzystało 91 osób, w roku 2014 – 89 osób, a w roku 2015- 59 osób.

Ponadto w PCPR w Sejnach realizowany jest pilotażowy program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach programu pilotażowego „Aktywny Samorząd” osoby niepełnosprawne mogą uzyskać dofinansowanie do:

- likwidacji bariery transportowej poprzez dofinansowanie lub refundację kosztów uzyskania prawa jazdy kat. B,
- likwidacji barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- likwidacji barier w poruszaniu się poprzez dofinansowanie lub refundację utrzymania w sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego lub dofinansowanie zakupu protezy kończyny,
- dofinansowania lub refundacji kosztów opieki nad osobą zależną,
- dofinansowania lub refundacji kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela nr 9. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z programu „Aktywny Samorząd” w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Moduł I, w tym:			

<i>Proteza modularna</i>	0	1	1
<i>Wózek o napędzie elektrycznym</i>	1	0	0
<i>Sprzęt elektroniczny</i>	1	1	0
Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	2	0	1

Źródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach.

Powyższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania w ramach programu „Aktywny Samorząd” w latach 2013-2015 na terenie Powiatu Sejneńskiego. Dwie osoby niepełnosprawne otrzymały dofinansowanie do protezy kończyny dolnej, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne. Dwie osoby uzyskały dofinansowanie do sprzętu elektronicznego, tj. lupa elektroniczna, komputer oraz sprzęt wielofunkcyjny i iPhone. Trzy osoby skorzystały z pomocy finansowej w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

III. Dostępne zasoby instytucjonalne na terenie Powiatu Sejneńskiego w zakresie pomocy i wsparcia osobom niepełnosprawnym.

Analizując zasoby instytucjonalne Powiatu Sejneńskiego wyszczególniono następujące instytucje i organizacje pomocowe oraz zakres realizowanej pomocy osobom niepełnosprawnym.

LP	INSTYTUCJA / ORGANIZACJA	ZAKRES REALIZOWANEJ POMOCY
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach	- rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych w ramach środków PFRON, - praca socjalna, - poradnictwo specjalistyczne,
2.	Powiatowy Urząd Pracy w Sejnach	- aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie usług i instrumentów rynku pracy.
3.	Ośrodki pomocy społecznej: MOPS Sejny oraz GOPS Giby, Krasnopol, Puńsk i Sejny	- wsparcie i pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej, - wsparcie finansowe oraz rzeczowe, - dożywianie dzieci w szkole, - praca socjalna, - pomoc w formie usług opiekuńczych.
4.	Miejska i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
5.	Warsztat Terapii Zajęciowej	- rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych ze wskazaniem do terapii zajęciowej.
6.	Dom Pomocy Społecznej w Sejnach	- całodobowa opieka i zaspokajanie potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych i religijnych mieszkańców wymagających całodobowej opieki.
7.	Stacja Opieki Caritas w Sejnach i w Puńsku	- rehabilitacja lecznicza, - pomoc rzeczowa oraz dożywianie, - świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze.
8.	Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Sejnach	- działalność ukierunkowana na pomoc w rozwiązywaniu problemów oraz poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych.
9.	Sejneńskie Towarzystwo Oświatowo-Społeczne "Wychowanie dla Przyszłości" w	- upowszechnianie wiedzy psychologicznej, pedagogicznej, medycznej i prawnej dotyczącej

	Sejnach	<i>rozwoju osobowości dzieci i młodzieży.</i>
10.	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Nie jesteś sam” w Puńsku	- <i>wspieranie rodzin w zakresie profilaktyki zaburzeń rozwojowych oraz trudności wychowawczych,</i> - <i>pomoc rodzinom niepełnym w trudnych sytuacjach życiowych, integracja środowiskowa osób niepełnosprawnych,</i> - <i>prowadzenie działalności terapeutycznej, wspierającej, doradczej w stosunku do dzieci niepełnosprawnych.</i>
11.	Stowarzyszenie „Familia”	- <i>wspieranie podstawowych funkcji rodziny,</i> - <i>profilaktyka,</i> - <i>działalność społeczna, edukacyjna i terapeutyczna,</i> - <i>animacja czasu wolnego.</i>
12.	Stowarzyszenie Lokalna Edukacja Społeczna	- <i>pomoc społeczna</i> - <i>wspieranie osób niepełnosprawnych, -</i> <i>promocja zatrudnienia i aktywizacja osób</i> <i>pozostających bez zatrudnienia,</i> - <i>ochrona i promocja zdrowia.</i>
13.	Stowarzyszenie „Aktywna Ziemia Smolańska”	- <i>pobudzanie aktywności społecznej osób starszych,</i> - <i>upowszechnianie kultury fizycznej,</i>
14.	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	- <i>diagnoza i terapia psychologiczna,</i> <i>pedagogiczna i logopedyczna dzieci i młodzieży.</i>
15.	Zakłady Opieki Zdrowotnej	- <i>ochrona zdrowia,</i> - <i>profilaktyka,</i> - <i>promocja zdrowia.</i>
16.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna Sanepid Sejny	- <i>profilaktyka zdrowia,</i> - <i>promocja zdrowia,</i> - <i>nadzór nad higieną wypoczynku i rekreacji.</i>

IV. Cele i zadania programu.

Cel główny:

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez podejmowanie działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Sejneńskiego.

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych i ich rodzin w zakresie przysługujących im praw oraz uprawnień.
2. Kształtowanie wśród społeczeństwa postaw i zachowań sprzyjających integracji oraz stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
3. Ograniczanie barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się.
4. Pomoc w zaspokajaniu indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych wynikających z niepełnosprawności.
5. Tworzenie systemu środowiskowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
6. Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Cele Szczegółowe	Zadania	Realizatorzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
-------------------------	----------------	---------------------	----------------------------	--------------------------

<p>1. Podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych i ich rodzin w zakresie przysługujących im praw oraz uprawnień.</p>	<p>1. Prowadzenie bezpłatnych porad prawnych i socjalnych dot. świadczeń oraz uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.</p> <p>2. Rozpowszechnianie wiedzy o firmach, organizacjach i instytucjach działających w obszarze pomocy społecznej oraz na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>3. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, informatorów, plakatów, informacji w mediach i na stronach internetowych), dot. problematyki niepełnosprawności i praw osób niepełnosprawnych.</p>	<p>- Ośrodki pomocy społecznej, - PCPR, - organizacje społeczne, - samorząd powiatowy, - samorządy gminne, - DPS w Sejnach, - PUP w Sejnach, - RSON (WTZ).</p>	<p>budżet powiatu, gmin, PCPR, PUP, PFRON, fundusze unijne, budżet realizatorów</p>	<p>praca ciągła w miarę potrzeb oraz środków finansowych realizatorów</p>
<p>2. Kształtowanie wśród społeczeństwa postaw i zachowań sprzyjających integracji oraz stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.</p>	<p>1. Organizowanie imprez sportowo – kulturalnych o charakterze integracyjnym .</p> <p>2. Organizacja oraz wsparcie inicjatyw dotyczących sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych.</p> <p>3. Promowanie twórczości osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wystaw, konkursów, pokazów prac, umożliwienie udziału w przeglądach artystycznych.</p> <p>3. Prowadzenie wolontariatu.</p>	<p>- Ośrodki pomocy społecznej, - PCPR, - organizacje społeczne, - samorząd powiatowy, - samorządy gminne, - DPS w Sejnach, - PUP w Sejnach, - RSON (WTZ).</p>	<p>budżet powiatu, gmin, PCPR, PUP, PFRON, fundusze unijne, budżet realizatorów</p>	<p>praca ciągła w miarę potrzeb oraz środków finansowych realizatorów</p>
<p>3. Ograniczanie barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się.</p>	<p>1. Likwidacja barier w placówkach edukacyjnych, służby zdrowia i innych budynkach użyteczności publicznej poprzez wykonanie prac mających na celu zniesienie ograniczeń architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się.</p> <p>2. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.</p>	<p>- Ośrodki pomocy społecznej, - PCPR, - organizacje społeczne, - samorząd powiatowy, - samorządy gminne, - DPS w Sejnach, - PUP w Sejnach, - RSON (WTZ).</p>	<p>budżet powiatu, gmin, PCPR, PUP, PFRON, fundusze unijne, budżet realizatorów</p>	<p>praca ciągła w miarę potrzeb oraz środków finansowych realizatorów</p>
<p>4. Pomoc w zaspokajaniu indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych wynikających z niepełnosprawności.</p>	<p>1. Pomoc osobom niepełnosprawnym w zakupie sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego i środków pomocniczych.</p> <p>2. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.</p> <p>3. Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.</p> <p>4. Wypłata świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym.</p> <p>5. Pomoc osobom niepełnosprawnym w załatwianiu spraw urzędowych.</p>	<p>- Ośrodki pomocy społecznej, - PCPR, - organizacje społeczne, - samorząd powiatowy, - samorządy gminne, - DPS w Sejnach, - PUP w Sejnach, - RSON (WTZ).</p>	<p>budżet powiatu, gmin, PCPR, PUP, PFRON, fundusze unijne, budżet realizatorów</p>	<p>praca ciągła w miarę potrzeb oraz środków finansowych realizatorów</p>

<p>5. Tworzenie systemu środowiskowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych.</p>	<p>1. Prowadzenie warsztatu terapii zajęciowej.</p> <p>2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym w tym również osobom z zaburzeniami psychicznymi. uczestnictwa w świetlicach terapeutycznych, grupach wsparcia oraz środowiskowych domach samopomocy.</p> <p>3. Aktywizacja i pozyskiwanie wolontariuszy w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Szkolenie kadry pomocy społecznej w zakresie problematyki związanej z niepełnosprawnością.</p> <p>5. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom niepełnosprawnym tego wymagającym w postaci usług opiekuńczych.</p>	<p>-Ośrodki pomocy społecznej, - PCPR, - organizacje społeczne, - samorząd powiatowy, - samorządy gminne, - DPS w Sejnach, - PUP w Sejnach, - RSON (WTZ).</p>	<p>budżet powiatu, gmin, PCPR, PUP, PFRON, fundusze unijne, budżet realizatorów</p>	<p>praca ciągła w miarę potrzeb oraz środków finansowych realizatorów</p>
<p>6. Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.</p>	<p>1. Monitorowanie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.</p> <p>2. Analiza potrzeb i możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych: a) analiza kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych będących w rejestrze PUP, b) zbieranie informacji o możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez pracodawców (ankiety, wizyty pośrednika pracy), c) prowadzenie doradztwa indywidualnego i grupowego ułatwiającego odpowiedni wybór zawodu z uwzględnieniem predyspozycji i stanu zdrowia, d) ustalanie kierunków szkoleń.</p> <p>3. Pozyskiwanie nowych i ochrona istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych: a) informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych, b) wspieranie pracodawców tworzących nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych, c) oferowanie osobom niepełnosprawnym subsydiowanych form zatrudnienia (prace interwencyjne, staże), d) finansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych: a) pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, b) organizowanie kursów i szkoleń zawodowych.</p>	<p>PUP w Sejnach PCPR, organizacje społeczne,</p>		<p>praca ciągła w miarę potrzeb oraz środków finansowych realizatorów</p>

V. Adresaci i realizatorzy programu.

1. **Adresatami programu są osoby niepełnosprawne zamieszkujące Powiat Sejneński.**

2. **Realizatorzy programu:**

- 1) Powiat Sejneński,
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach,
- 3) Powiatowy Urząd Pracy w Sejnach.

3. **Partnerzy w realizacji Programu:**

- 1) Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych (Warsztat Terapii Zajęciowej w Sejnach);
- 2) Ośrodki Pomocy Społecznej;
- 3) Dom Pomocy Społecznej w Sejnach
- 4) organizacje społeczne działające na terenie Powiatu Sejneńskiego.

VI. Ewaluacja i monitoring programu.

Monitorowanie i ewaluacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim na lata 2016-2022 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania poszczególnych zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te będą przedkładane Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu dotyczącym działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach.

VII. Źródło finansowania programu.

Działania zawarte w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim na lata 2016-2022, finansowane będą ze środków budżetu państwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków własnych powiatu, gmin, organizacji społecznych oraz projektów oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 35 a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Program ujmuje problem niepełnosprawności w Powiecie Sejneńskim, jako problem społeczny wymagający działań ze strony administracji powiatowej, gminnej, organizacji pozarządowych. Program przedstawia kierunki możliwych działań, w celu zapewnienia integracji i możliwości rozwoju osób niepełnosprawnych, przy udziale wyżej wymienionych instytucji, poprzez realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sejneńskim na lata 2016 - 2022 jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sejneńskim na lata 2014- 2020 przyjętej Uchwałą Nr V/34/2015 Rady Powiatu Sejneńskiego z dnia 20 marca 2015r.

Ponadto w/w program został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Mając na uwadze powyższe przyjęcie w/w programu jest konieczne i uzasadnione.